

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. An Capitulum Sede vacante possit ad libitum Vicarium amovere? Et quid, si in nominatione dictum fuisset, quod possit revocari, quoties Capitulo benè visum fuisset? Et quid est dicendum, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Vicario constituto ab Episcopo: vnde poterit Capitulum, etiam post Vicarij electionem le introfmittere circa administrationem jurisdictionis, sicut poterat antea, excommunicando, dispensando: causas delegando, excommunicando approbando, &c. sicut potest Episcopus etiam post constitutionem Vicarij Probatur hanc opinio, quia à iure antiquo non est recedendum, nisi quoad expressa in nouo 1. *præcipimus, C. de appellatione*. Sed ante Tridentinum potestas data Vicario à Capitulo Sede Vacante, non erat priuatiue ad Capitulum, sed cumlatiue: ergo idem erit post Tridentinum, cum circa hoc nihil inuouet Concilium. Minor à nemine negatur; nam mortuo Episcopo succedit ei Capitulum in omni iurisdictione ordinaria, exceptis casibus in iure expressis: ergo si ante Episcopus constituendo Vicarium, non censetur concessisse iurisdictionem Vicario priuatiue ad Episcopum sed cumlatiue: ergo idem dicendum de constitutione Vicarij facta à Capitulo Sede Vacante; nam in iure hoc non reperitur expressum. Quod verò Tridentinum nihil circa hoc innouauerit, patet ex verbis Concilij supra relatis; solum enim arctat Capitulum ad eligendum Vicarium intra octo dies à morte Episcopi; alias deuoluitur potestas deputandi illud ad Metropolitanum. Cum igitur nihil disponat circa illud, an iurisdictione data Vicario sit priuatiue ad Capitulum, an cumlatiue: censetur hic casus omittitur, ac proinde remanet in dispositione iuris antiqui *communissimè*, ff. de lib. & posthum. ac de iure antiquo iurisdictione data Vicario non erat priuatiue, sed cumlatiue ad Capitulum; ergo idem dicendum est stando in iure nouo Tridentini.

3. Hinc sequitur primò posse Capitulum aliquas causas alteri delegare, sicut poterat ante Tridentinum: quia non est priuatum exercitio iurisdictionis Sede Vacante, quam antea habebat, vt supra ostendi. Sequitur secundò in Vicarium à Capitulo simpliciter electum Sede Vacante non transire maiore potestatem, seu iurisdictionem, quam in Vicarium electum ab Episcopo; quare in eum non transit tota iurisdictione Capitulo competens: sed necessarium est speciale mandatum quoad ea, quæ in Vicarium Episcopi non transierunt sine speciali mandato. Vnde sequitur Vicarium Capituli Sede Vacante non posse dispensare sine speciali mandato, in casibus, in quibus Episcopus dispensat, quia nec Vicarius Episcopi id potest. Et omnia docet Metolla tom. 3. *disp. 7. c. 7. dub. 2. & seq. qui n. 272.* etiam docet non esse verum, quod dicunt aliqui Recentiores, posse quidem Capitulum in ipsa deputatione Vicarij aliqua sibi retinere, non tamen postea: nam potest Capitulum iurisdictionem Vicarij quandoeunque voluerit restringere.

RESOL. LXXIV.

An Vicarium Capituli, Sede Vacante possit ad libitum sine iusta causa reuocari ab eodem Capitulo?
 Et in dicto casu, an Capitulum, Sede Vacante, teneatur tamen alium Vicarium intra octo dies constituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluatur?
 Et si ipsa fuerit Metropolitana ad antiquiorem Episcopum deuoluatur: Ex part. 3, tract. 6. & Misc. 2. Ref. 27.

In casibus frequenter potest accidere, & negatiuam sententiam aiunt rescipisse factam Cardinalium Congregationem, & illam docet Tom. 111.

Franciscus Zypæus in *Analytica iuris Canonici lib. 3. tit. de Sede Vacante, n. 4.* Quaranta in *summa Bullar. ver. capitulum Sede Vacante, q. 12. n. 3.* & alij. Et ratio est, quia reuocare aliquem ab officio est maxima potestas, *et l. 2. ff. de offic. procur.* Cæteras rationes adducit Quaranta.

2. Non desinam tamen hic adnotare affirmatiuam sententiam docere Azorium tom. 2. *lib. 3. cap. 38. quæst. 18.* & Aloysium Riecium in *praxi, tom. 1. ref. 505. n. 4.* & Galettum *Margarita casuum conscientie, ver. Vicarius, n. 5.* vbi ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem testatur. Igitur secundum hanc sententiam potest Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri, tenetur tamen Capitulum alium Vicarium intra octo dies constituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluatur, & si ipsa fuerit Metropolitana, ad antiquiorem Episcopum deuoluatur. Ita D. D. citati.

Sup. his seq. in fine §. sed Ref. not. præteritis.

RESOL. LXXV.

An Capitulum Sede Vacante possit ad libitum Vicarium amouere?
 Et quid, si in nominatione dictum fuisset, quod possit reuocari, quoties Capitulo visum fuisset?
 Et quid est dicendum, si iuramentum interpositum fuisset de non reuocando.
 Et in dicto casu, an Capitulum Sede Vacante teneatur alium Vicarium intra octo dies constituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluatur, & si ipsa fuerit Metropolitana ad antiquiorem Episcopum deuoluatur?
 Et an Capitulum teneatur ad aliquod interesse restituendum, si Vicarium absque iusta causa remaneat? Ex p. 8. tract. 4. Refol. 63.

§. 1. Difficilis, & quotidiana quæstio, & quia illam ad partes tractat Ioannes Solorzano de *Indiarum iure, tom. 2. lib. 3. cap. 13. num. 55.* apponam per extensum eius verba; sic itaque asserit. Hic aliam quæstionem satis vtilem, & quotidie contingentem subnectemus, nimirum, vtrum Vicarius semel à Capitulo nominatus ab eodem ad libitum reuocari possit: Quam quidem quæstionem Lima etiam de facto habui in Sede Vacante Dom. Archiepiscopi D. Bartholomæi Lobo Guerrero. Et omittis his, quæ de Vicario electo ab Episcopo dixi supra c. 8. num. 48. & seq. In nominato à Capitulo (de quo agimus) dicendum prima facie videtur, quod reuocari non possit, quia eius electio, etsi à Capitulo fiat, sit tamen in executionem, & implementum præcepti Concilij Trident. *d. sess. 24. cap. 16.* Vnde Vgolinus, relatus à Suarez tom. 5. *de censur. disp. 7. sect. 3. n. 13.* & Garcia *dicto c. 7. n. 25.* docuit, eius iurisdictionem à lege, vel canone dependere quod & insinuat Thomas Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 29. n. 4.* & Marc. Anton. Genuen. in *praxi Archiepiscopi Neapol. 84. seu. 86. n. 4.* agnoscens, post Concilium, hanc remotionem difficiliorem esse: nam in Collegio (inquit) Ecclesiastico, quando tenetur aliquem eligere, improbatum à iure mutatio, vel variatio sine causa. Et idem expressè sequitur Quaranta *d. verb. Capitulum Sede Vacante, n. 3.* adducens aliam rationem; nimirum, quod si Canonici prohibito suæ voluntatis possent auferre Vicario commissionem ei factam, sequeretur absurdum, scilicet quod ipse Vicarius segniter se haberet in administranda iustitia in Canonicos particulares, vel in dependentes ab eis. Quos, & alios Auctores, in hanc opinionem inclinans, refert Nicol. Garcia, omnino videndus

Sup. hoc in Ref. præteritis.

videndus, d. cap. 7. num. 22. & in additionibus ad idem cap. fol. 62. eodem n. 22. adducens aliquas declarationes Cardinalium, quæ talem remotionem negant: nisi ex causa approbanda prius ab ipsa sancta Congregatione Cardinalium, quæ certificari debet, alioqui reuocatio erit nulla. Et idem sentit, & se consuluisse dicit Aloysius Riccius in praxi, decis. 482. iniquiens, legitimam reuocationis causam esse posse, quod Vicarius appareat insufficientis, vel negligens in exercitio officij sibi commissi Riccius in decis. Curia Archiepiscop. Neapol. decis. 187. part. 4. & in collect. decis. 5. par. collect. 1602. in fin. Rague. de voce Canon. in Capitulo, quæst. 57. n. 4. & August. Barbofa in tract. de Canonicis, cap. 42. num. 47. & in collect. ad Concil. pag. 458. n. 18. & in Pastoralis, 3. part. allegat. 154. n. 171. vbi addit hoc esse verum, etiamsi in nominatione dictum fuisset, quod posset reuocari, quoties Capitulo visum fuisset, ex Stell. in Select. cap. 19. num. 43.

2. Sed contrariam sententiam, nempe hanc reuocationem ad nutum fieri posse, tenent alij plures grauissimi Patres, quos refert Nicolaus Garcia, nihil quoad hoc referre putantes inter nominatum à Capitulo, Sede Vacante, vel nominatum ab Episcopo: & reprobantes doctrinam Vgolini, dum dixit, illius electionem ex Concilij dispositione vires accipere. Est quippe certius, Concilium nihil ex iure Capitulo derogare hac in parte voluisse, sed solum ei modum eligendi præcipere, & præfigere, quo melius litium, & negotiorum expeditioni cõsuleretur, vt expressè docent Quaranta vbi supra num. 2. Riccius d. prax. decis. 474. & Suarez qui à sententia Vgolini discedit dicta sect. 3. num. 13. quam non iuvat Thomas Sanchez, qui promiscuè loquitur de Vicario Episcopi, & Capituli, & dum eorum iurisdictionem à lege, vel canone procedere inquit, ad assentientiam iuris pertinet, non autem negauit tales Vicarios eam immediatè accipere ab Episcopis, vel Capitulis, qui eos nominant, & quorù vice funguntur, vt singulariter explicat Garcia dicta 5. part. cap. 8. num. 24. & Narbon. de appellat. 2. part. fundament. 4. n. 30. Quo fit, vt iuxta regulas iuris communis reuocari possit, & cessare debeat, vetante, & iubente eo, qui illam concessit, & iudicium soluitur 58. de iudiciis. l. 2. tit. 4. & l. 7. tit. 18. part. 13. vbi Gregorius Lopez gloss. 7. prout & apertè in eisdem terminis decisum reperitur ab eadem sancta Congregatione Cardinalium, cuius verba refert Antonius Naldus dicto verb. Vicarius, n. 8. & sic habent: Vicarius Capitularis potest ad libitum Capituli, à quo fuit electus, amoueri, & illo casu tenetur intra octo dies alium constituere; alias enim ius deputandi deuoluitur ad Metropolitanum; & si ipsa fuerit Metropolitana, deuoluitur ad antiquiorem Episcopum.

3. Et idem, eandem declarationem, & alias similes committentes, tenent Farinacius 4. part. decis. 102. Marcilla in notis ad Trident. lib. 4. tit. 3. cap. 3. Zerola in praxi Episcop. 1. part. verb. Vicarius, §. 21. versio. secundum actum, & Azor. 2. tom. institutionum moralium, lib. 3. cap. 37. versio. 18. & alij relati à Barbofa in remis. ad Concil. dict. sess. 24. cap. 16. num. 2. & in tract. de Canonicis, cap. 42. num. 48. vbi notabiliter inquit, Vicarium deputatum à Metropolitanò ob negligentiam Capituli in vim decreti Trident. dict. c. 16. posse ad eiusmodi nutum remoueri, & refert ita fuisse decisum in Kimana 29. Septemb. 1623.

4. Quibus fauent tradita à Mastrillo de Magistrat. lib. 1. cap. 27. n. 13. & 14. Iacob Sbrozius de Vicario Episcop. lib. 3. cap. 32. num. 7. vbi hoc ampliat, etiamsi interpositum iuramentum fuisset de non reuocando, & testatur de communi praxi similitum reuocationum, prout & facit Riccius d. decis. 482. n. 4. sic iniquiens: Verùm quidquid sit, supra dictis contrarium

est tenendum in praxi, vt scilicet possit Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri.

5. Quod certius, & securius, meo iudicio, procedet, quando tempore nominationis expressè de hac libera facultate reuocationis ad nutum Capituli actum, & pactum fuit; cum tunc contra nominatum obstat videatur conuentionis exceptio, cui ipse consensit, iuxta l. Imperatores. ff. de iure fisci, l. 1. ff. de pactis & de constit. pecun. l. 1. tit. 16. lib. 5. Recopilat. cum traditis à Mantica de conuention. 1. tom. lib. 22. n. 2. Molina de ritu nuptiarum, lib. 3. q. 49. n. 18. & quæst. 62. n. 23. & in nostris terminis Nicol. Garcia in additionibus ad dictum num. 22. versio. Sed licet, pag. 63. vbi docet post Quarantam, quem refert, reuocationem permittere, quoties initio deputacionis dictum fuit, vt gereret officium pro tempore voluntatis ipsius Capituli. Hocque Solorzanus.

6. Et nouissimè sententiam affirmatiuam mordicus sustinet Merolla tom. 3. disp. c. 6. dub. 2. num. 266. nam, ait ipse, stando in iure antiquo ante Tridentinam poterat Capitulum reuocare Vicarium à se electum; ergo idem poterit post Tridentinum. Consequentia Patet, quia Concilium nihil circa hoc determinat; ergo tanquam casus omisit remanet in dispositione iuris antiqui, l. commodissimè. ff. de lib. & posthum. Antecedens verò probatur, Primò, quia Capitulum succedit in tota iurisdictione ordinaria Episcopi, exceptis casibus in iure expressis: at Episcopus reuocare potest ad libitum Vicarium à se constitutum; ergo idem poterit Capitulum, cum nullibi in iure reperitur hoc ei prohibendum. Secundo, quia huiusmodi Vicarius est ad nutum amouibilis, vt bene inquit Molina in 5. de instit. disp. 11. n. 1. versio. Paruimus, sicut dicunt communiter Doctores de Vicario Episcopi, & habetur in Clement. unica, de procurat. & in Clement. Et si principalis, verb. Per electionem, vbi Cardinalis num. 10. de rescrip. vnde semper censetur constitutus ad beneplacitum, licet in commissione hoc non exprimitur, & hinc prouenit, quod iurisd. d. Vicarij, siue sit Episcopi, siue Capituli, expirat morte constituentis, aut amotione ab officio, quamvis non delegata, sed ordinaria sit, vt dicam, dub. seq. Confirmatur ex declaratione Sacre Congregationis, cuius verbarum sumus supra, in qua expressè, dicitur posse Capitulum ad libitum amouere Vicarium à se electum, vel confirmatum. Ita Merolla, qui citat Azorium, Molinam & alios; & postea n. 173. infert Capitulum non teneri ad aliq. interesse restituendum, si Vicarium abique iusta causa remoueat; quia obligatio restitutionis oritur ex violatione iustitiæ commutatiuæ, vt dicunt communiter DD. in materia de restitutione; et in casu nostro nulla iustitia commutatiua violatur; ergo, &c.

7. Vnde, vt verum fatear, huic sententiæ ego adhererem; sed quia Purpuratorum Patrum Oracula venctor, idèd apponam hic eorum Declarationes pro contraria sententia. Marcellus Vulpe in praxi fori Eccles. cap. 44. & Nouarius in summa Bull. tom. 2. tit. de Capit. Sede Vacante n. 6. & adducunt infra scriptam Epistolam. Alli Reuerend. signori D. Lelio Potenza Vicario Capitulari, è Canonico, & Capitulo di Cerenzia. Appresso à quanto vi è stato vltimamente scritto intorno l'elezione, che era seguita in persona di voi D. Lelio per il Vicariato, è sopra l'alteratione è noua elezione, che era seguita in persona di D. Flavio. La Santità di N. S. alla presenza del quale s'è trattato in Congregatione, che la sudetta prima elezione fatta in persona di voi D. Lelio Potenza, debba restar in forma, è valida: è che non sia stato lecito al Capitulo di rimouervi senza causa, & n'a comandato, che non si lasciasse innovare per l'auenire in questa materia del Vicariato nessun'altra cosa, senza licenza di questi miei Illustrissimi Signori: è così voi, como il Capitulo douete elegere

Sup. hoc in fine Ref. not. præterit.

quere sena replica, estave sani; di Roma 24. d' Agosto 1601. Al piacer vostro. Il Cardinal di Firenze Mulas alias declarationis adducit Barbofa de Can. c. 22. num. 47.

RESOL. LXVI.

An Vicarius Capituli Sede Vacante absens lucretur distributiones, & in processionibus debeat habere primum locum, & honorabiliorem?

§. 1. Negatiue respondet Barbofa de potest. Episcop. part. 2. alleg. 54. n. 167. & 178. vbi sic ait: Si in Choro intromittatur cum Canonicali apparatu, ut distributiones quotidianas lucretur, debet sedere in loco proprio sui Canoniciatus, antiquiores non precedendo, Quaranta vbi proxime, versic. 8. dubium in princip. Aloyf. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 475. in 1. cau. & resolut. 499. in 2. edit. vbi num. 8. dicit decium per Rotam in vna Lucana Beneficij, 18. Decemb. 1579. coram Seraphino. ead. Rot. decis. 188. n. 2. apud latin. p. 2. recent. Vincent. Grilhez. conf. 12. Homobon. de Bonis, de humana vita statibus. p. 1. cap. 7. vers. parv. Sbroz. lib. 2. q. 25. n. 17. vbi num. 20. resolut. quod quando non eligitur Vicarius ex Canonici, illi in processionibus pteferendus est Archidiaconus, seu alia dignitas maior, & prima, post Episcopum, prout cum refert Quaranta vbi proxime. Hincque Barbofa; cui adde (quoad distributiones) Monetam de distrib. p. 2. q. 11. n. 83.

RESOL. LXXVII.

An Vicarius Sede Vacante possit cognoscere de causis delegatis Vicario Generali Episcopi, & exequi dis-

penationes in Matrimonij impedimentis, & literis in formam Dignum qua huiusmodi Vicarij Episcopi solent committi? Et quid de Vicario Episcopi electi, & confirmati a Papa, nondum tamen consecratis, & de Vicario quorundam Abbatum? Et notatur Vicarium Capituli Sede Vacante posse exequi literas directas ad Vicarium Episcopalem sub nomine Vicarij. Etiamque posse executioni mandare literas Episcopo defuncto directas per Sacram Congregationem, & ab eo non executas. Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 29.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docuit Thomas Sanchez de matr. tom. 2. lib. 8. disp. 27. n. 32. & 33. cum Galas de leg. disp. 20. sect. 17. n. 124. quibus ego addo duos pstantissimos Theologos inclite Academiae Salmanticensis, Petrum Ochaguiam de Sacr. tr. 4. & de matr. q. 11. n. 23. & Basilium Poncium de matr. lib. 8. c. 18. §. 1. n. 13. in fine, & ratio est, quia Capitulum succedit in omni iurisdictione ordinaria Episcopo, & in omni iurisdictionis commisione facta Episcopali dignitati, & Vicarius Capituli eodem modo succedit Vicario Episcopi, & eandem commissionem poterit etiam exequi Vicarius Prælati habentis iurisdictionem Episcopalem in sua Diocesi, nulli Episcopo subdita, vt Vicarij quorundam Abbatum, quia in Clem. 11. de rescriptis, dicitur Episcoporum Vicarios esse capaces delegationis à Papa concessæ, vel ab eius Legato; nomine Vicarij Episcopi comprehenditur etiam Officialis eius, qui licet Episcopus non sit, habet tamen iurisdictionem Episcopalem. Ita defendunt & Stephanus & Mathæus sup. Clem. relati ab Imola in ea Clem. n. 19. & etiam Vicarius Episcopi illiusque est electus & confirmatus à Papa, nondum tamen consecratus, potest easdem literas dispensationis & commissionis exequi, quia tunc Episcopus & eius Vicarius gaudent iurisdictione Episcopi. Hæc Ochagua loc. cit.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam tenent Gasias de benefic. tom. 2. p. 6. c. 2. à n. 44. Riccius p. 1. decis. 44. sect. 38. Bonacin. de legibus, disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 1. n. 8. & alij, attento stylo Curia & Cancellariæ, quæ Sede Vacante Episcopali non dirigit literas in forma Dignum, nec dispensationes Vicario Capituli, quia non confidit de illo, sed Episcopo vicini ori, seu eius Vicario, de quo stylo testatur Hieron. Paul. in pract. Cancell. in prime. ver. circa qualitatem personarum. & ita declarauit sacra Cardinalium Congregatio sub die 24. Maji 1621. afferens dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, si Sedē vacare contingat, non posse per Vicarium Capitularem expediri. Et nouissime sub die 2. Augusti 1631. censuit Capitulum, seu Vicarium Capitularem non posse exequi commissiones Apostolicas in forma Dignum, & alias directas Episcopo, vel eius Vicario generali intuitu officij; vel sub nomine dignitatis. Et hæc omnia docet Barbofa de iure Eccles. lib. 1. c. 32. num. 57. cui ego addo Ioannem Matiam Nouarium in sum. Bullarum de Capitulo Sede Vacante, n. 27.

3. Non desinam tamen hic apponere quod Gauiantus in Enchir. Episc. ver. Capitulum Sede Vacante, n. 55. obseruat Sacram Cardinalium Congregationem Episcoporum sub die 5. Februarij 1601. declarasse Vicarium Capituli Sede Vacante posse exequi literas directas ad Vicarium Episcopalem sub nomine Vicarij, & sub die 10. Aprilis 1615. declarasse dictum Vicarium posse executioni mandare literas Episcopo defuncto directas per sacram Congregationem, & ab eo non executas.

Sup. conten- to in hac Ref. seq. & supra in Ref. 2. cursum in fine §. vit. Sed lege eā per totam.

Sup. hoc si- gnanter in Ref. 1. not. præteritæ.

Sup. hoc ibi- dem §. vlt.